

існуючому рівні, щоб через деякий час піднятися на значно вищий рівень. І зробити це можна тільки шляхом впливу на молодь.

Інститут філософської освіти і науки
Національно педагогічного університету
ім. М.П. Драгоманова.
ДМИТРЕНКО П.Л

ІНСТИТУТ СТУДЕНТСЬКОГО КУРАТОРСТВА

На даний момент більшість активістів Студентської ради – це студенти 3-5-го курсів, вже декілька років поспіль проблема мотивації першокурсників до роботи у студентському самоврядуванні стоїть досить гостро.

У зв'язку з цим Студентська рада нашого ВНЗ зробила цього року акцент на залученні нових, молодих, талановитих студентів першого курсу до роботи в секретаріаті та проектах СР.

Мета даного проекту:

залучення студентів до участі у проектах Студентської ради.

Основні задачі:

- пошук нового покоління студентських активістів;
- допомога в адаптації першокурсників до студентського життя;
- PR органів студентського самоврядування.

Основні концепції проекту:

за кожною академічною групою першокурсників закріплюється студент старших (2-4-х) курсів – Студентського куратора (СК), робота якого спрямована у двох напрямках:

- пошук нових активістів для залучення їх до роботи в органах студентського самоврядування. Для цього напрямку роботи найкращими є проведення анкетувань групи, розповіді про студентське самоврядування, наочна демонстрації роботи ОСС;

- допомога в адаптації групи до навчального процесу. Тут доцільним буде проведення спільних заходів: екскурсій, неформальних спілкувань, тренінгів знайомства та особистісного розвитку.

Поетапна реалізація проекту:

1. Серпень – інформаційна кампанія серед Студентських рад інститутів, підготовка координаторів проекту по інститутах (факультетах).

2. Вересень – підготовка СК координаторами проекту по інститутах.

3. Вересень – червень – активна роботи СК з групами першого курсу, за планом роботи студентського куратора.

4. Кінець навчального року – проведення «Школи студентських кураторів» для підготовки нового покоління СК.

Можна задатися питанням: чи є доцільність впровадження проекту студентського кураторства мотивуючись лише залученням до ОСС нових студентів-першокурсників, тим більше, що за кожною студентською групою закріплюється академічний куратор? Але якщо добре проаналізувати ситуацію, ми побачимо, що студентський куратор має значні переваги у порівнянні з куратором академічним.

Хто такий академічний куратор групи першого курсу?

Найчастіше – це молодий викладач, якому групу «видали» у добровільно-примусовому порядку, який далеко не завжди бажає займатися кураторством, але не хоче відмовлятися від звання АК, оскільки воно знімає значну частину годин навантаження без відрахування із заробітної плати. І честь і хвала тим викладачам-кураторам, які все ж цікавляться справами своєї групи й намагаються проводити з ними якісь заходи. По правді кажучи, такі випадки поодинокі. Студентський же куратор – це людина, яка обирає групу добровільно, виключно з бажання допомогти першокурсникам, не претендуючи на винагороду чи якісь інші «бонуси».

По-друге, академ.куратори, як правило, дуже завантажені власним навчальним процесом і часто не мають змоги часто бачитись зі своєю групою, і їх спілкування обмежується випадковими зустрічами у коридорі. Студ.куратори (яких може бути двоє) мають набагато більше вільного часу, який можуть приділити спілкуванню з першокурсниками.

З чого необхідно починати студентському куратору?

1) Знайомство з академічним куратором групи для узгодження всіх нюансів їх спільної діяльності;

2) Знайомство з групою, формування орієнтовного плану діяльності академ.групи на рік (або на семестр). До цього питання щодо плану діяльності групи повинні бути обговорені й вирішені з куратором академічним;

3) Анкетування групи для визначення мотивації студентів у навчанні, інтересів, певних вмінь та навичок, можливих проблем. Такі анкетування варто проводити час від часу;

4) Аналіз даних анкет;

5) Тренінги для групи. Якщо спочатку це мають бути переважно тренінги знайомства, то в подальшому перевагу слід надавати тренінгам розвиваючим;

6) Спільне відвідування виставок, музеїв, неформальне спілкування;

7) Спільне святкування дня групи (як правило, день групи святкується щомісяця й дата святкування збігається з номером групи).

У роботі студентського куратора є два найважливіші етапи:

- перший місяць навчання, коли студенти -першокурсники лише «вливаються» в студентське середовище. Допомога СК в адаптації до навчального середовища й нового оточення буде надзвичайно корисною. В перший місяць дуже важливо познайомитись з групою, повідомити свої контакти, роз'яснити хто такий СК і власне чим він може допомогти. СК – швидше за все буде першою людиною, яка запропонує свою допомогу в процесі адаптації, що значно збільшить його авторитет. В знайомстві необхідно також наголосити на тому, що якщо група не буде чогось знати чи в неї виникнуть якісь труднощі, слід звертатись до СК і він допоможе їх вирішити;

- перша сесія групи. У нас чомусь прийнято говорити: «до першої сесії ти не студент». І як не дивно, на психологічному рівні це передається й на першокурсників. Вони досить часто гіперболізують проблему здачі іспитів, внаслідок чого можуть виникати певні труднощі. І тут завдання студентського куратора полягатиме в підготовці студентів до їх першої сесії, як би це банально не звучало. Як правило, за групою першого курсу закріплюється старшокурсник ідентичної спеціальності. В тому й головна перевага – студ.куратор, який цей шлях вже проходив, може підготувати першокурсників до всіх труднощів, які виникатимуть під час першої сесії, розповісти про вимоги й «примхи» того чи іншого викладача, а за потреби – поділитися конспектами чи літературою.

Які ж проблеми можуть виникати у діяльності студентського куратора?

Перш за все це супротив викладачів, адміністрації, а найчастіше академічного куратора групи щодо діяльності студ.куратора, тому на перших етапах роботи необхідно якомога повно надати інформацію дирекціям ВНЗ стосовно цілей проекту й засобів їх реалізації, а також встановити тісні контакти з кураторами академічними, для того щоб розподілити обов'язки і спільно скласти план роботи кураторів і групи на навчальний рік.

По-друге, це намагання академ.куратора перекласти виконання своїх обов'язків на студ.куратора. Знову наголошу на тому, що для уникнення таких випадків необхідно заздалегідь розподілити сфери діяльності кураторів академічного і студентського.

По-третє, відмова групи від студ.куратора, хоча прецеденти такі дуже рідкісні, і трапляються в основному через власні симпатії-антипатії. Також рідкісні, але наявні випадки, коли академічний куратор самостійно, не порадившись з координатором проекту, призначає СК для своєї групи. Для того щоб таких прецедентів не траплялося, потрібна чітко вибудована схема роботи:

Координатор проекту СК, який до того ж є відповідно й членом органу студентського самоврядування, координує роботу студ.кураторів, тоді як дирекція, зокрема заступники з виховної роботи, координують діяльність кураторів академічних. І лише на рівні академ.груп куратори взаємодіють і співпрацюють між собою.

І останнє - особистість студ.куратора. Останній фактор чи не найважливіший, адже в цілому проект залежить від ефективної діяльності кожного студентського куратора окремо. Якщо той чи інший студ.куратор через певні обставини не може повноцінно виконувати свої обов'язки – його варто відразу замінити на іншого.

У цілому за рік свого функціонування в нашому інституті проект студентського кураторства продемонстрував свою дієвість й необхідність. Відразу можна виділити декілька вагомих плюсів цього проекту:

по-перше, він допоміг студентам-першокурсникам повноцінно адаптуватися до нового для них студентського середовища і зробив перехід від шкільного навчання до університетського більш простішим й легшим;

по-друге, зробив неможливим розрив між студентами старших курсів і першокурсниками, тим самим прискоривши процес їхнього знайомства;

по-третє, проект робить більш простішим обмін інформацією, навчальними матеріалами, досвідом між студентами різних курсів;

по-четверте, дає можливість створити не лише навчальні, але й дружні колективи в самих групах, сприяє їхній згуртованості.

Зрештою, виконана основна мета даного проекту – він дозволив не лише адаптувати новоприбулих студентів до навчального процесу, але й включити їх до активної позанавчальної діяльності, зокрема в органах студентського самоврядування. І чи не вперше основу

Студентської ради нашого інституту цього року склали активісти-першокурсники.

Майже всі студенти-першокурсники активно долучилися до всіх акцій і заходів, організованих СР інституту. Більше того, ініціатива проведення більшості заходів надходила саме від першокурсників, і цього року вони започаткували декілька нових традицій інституту. Я не хотів би гіперболізувати активність нашого першого курсу, але як на мене всі ці показники свідчать про результативність роботи студентських кураторів зі своїми групами і дієвості проекту студентського кураторства в цілому.

Проект студентського кураторства, який на рівні університету функціонує у нас вже один рік, настільки дієво себе продемонстрував, що ним зацікавилася навіть адміністрація нашого ВНЗ. Питання студентського кураторства дуже часто піднімаються на засіданнях вчених рад як інститутів, так і університету, і з наступного року він діятиме як обов'язковий загальноуніверситетський проект і функціонуватиме на рівні всіх навчальних підрозділів. Добре це чи погано – важко відповісти. І хоча з одного боку відчувається підтримка адміністрації ВНЗ, з іншого – Студентська рада втрачає свої позиції у координуванні даного проекту.

Студентському парламенті РІ ВМУРоЛ «Україна» я зустрілася з проблемою мотивації студентів до діяльності у органах студентського самоврядування.

Матеріальна мотивація не завжди дає бажаний ефект та частіше за все не є можливою для університету, тому нематеріальна мотивація студентів — один із найважливіших напрямків кадрової політики будь-якої компанії (і не лише органів студентського самоврядування). Коли матеріальна мотивація неефективна або неможлива, варто згадати про піраміду потреб Маслоу. Найвищою потребою є потреба самоактуалізації та самореалізації. Коли студент забезпечив свої базові потреби харчування, житла, сну, виникає потреба самореалізації. Саме цю потребу буде доцільно використати в організації роботи студентського самоврядування.

До нематеріальної мотивації можна віднести:

1. Підкреслення важливої ролі студента – активіста. Сюди можна віднести популярність серед студентів, підвищену увагу викладачів та органів правління університету.

2. Нагородження різного роду дипломами, грамотами чи подяками від адміністрації університету.

3. Надання влади студенту на певну галузь роботи студентського самоврядування. За твердженням З. Фрейда людина у всіх своїх діях керується двома інстинктами – лібідо (сексуальний потяг) і деструдо (потяг до агресії). У сучасному світі потяг до агресії ми заміщуємо бажанням влади, тому надаючи студенту певну владу ми задовольняємо один із його тваринних інстинктів.

4. Створення нових можливостей. Займаючись студентським самоврядуванням, студент отримує можливість завести нові знайомства, що будуть корисні в подальшому житті. Відкрити у собі новий непізнаний потенціал до якогось виду діяльності.

5. Створення позитивного клімату в колективі. Сюди можна віднести проведення розважальних програм, вечірок. Адже кожен із нас бажає працювати в дружньому і теплому колективі.

Одним із цікавих, на мою думку, методів нематеріальної мотивації є використання назви посади. Якщо розглянути дане питання з точки менеджменту, то необхідно звернути увагу на дослідження, проведені на тему цього питання. Автор книжки "Як продати себе... дорожче" Антон Калабін також згадує про значення назви посади для працівника. Він намагається підійти до проблеми робочого титулу з точки зору його носія і називає статус одним із найпотужніших інструментів подальшого зростання. Отже, можна зробити висновок, що вміння правильно використати назву посади може стати надзвичайно ефективним мотиваційним інструментом.

Якщо підтримати теорію Маслоу, то основним завдання органів студентського самоврядування для нематеріальної мотивації є створення умови для соціальної активності членів організації за її стінами, висока оцінка досягнутих результатів, як головою студентського самоврядування, так і адміністрацією університету, забезпечення можливостей навчання і розвитку, які б дозволяли повністю використати потенціал студента, розвиток творчих здібностей студентів.

Мариупольский государственный
гуманитарный университет
ДОБРОВОЛЬСКИЙ Р.В.

УКРАИНА И ЕС - «НЕТ НИЧЕГО НЕВОЗМОЖНОГО!»

«День Европы» - это праздник, связанный с рождением Европейского Союза, праздник, появление которого свидетельствует о